

2011 JÚN 09. Ögy.

T. dr. Férész Erzsébet!
Tájékoztatom.
2011. 06. 09.
[Signature]

**NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGI
JOGOK ORSZÁGGYŰLÉSI BIZTOSA**

IRODÁJA

H-1051 Budapest, Nádor u. 22.
www.kisebbsegiombudsman.hu

2011 JÚN 14. [Signature] 2011 JÚN 09.

Iktatásra érkezett

iktatószám: NEK-461/2011.
ügyintéző: dr. Fórika László
telefonszám: (06-1) 4757-152

2011 JÚN 15.

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat
1082 Budapest
Baross u. 63-67.

Dr. Kocsis Máté polgármester úrnak

Tisztelt Polgármester Úr!

Józsefváros nemzetiségi önkormányzatai előbb a kisebbségi ombudsman állásfoglalását, utóbb vizsgálatát kérték Józsefváros Önkormányzatának (a továbbiakban: helyi önkormányzat) a nemzetiségi önkormányzatokat a Józsefvárosi Roma Önkormányzat viszonylatában (a továbbiakban: JRÖ) megkülönböztető támogatási döntésével kapcsolatban. Előadták, hogy míg a nemzetiségi önkormányzatok 200-200 ezer Ft-ot, addig a JRÖ 13,4 millió Ft-ot kap idén a helyi önkormányzattól. Ezzel folytatódott az a – tudomásuk szerint más településeken nem alkalmazott – megkülönböztető politika, amelynek kezdetei 2002-re nyúlnak vissza. Véleményük szerint a működési költségkeret pályázati alapon való szétosztása (amivel a 200 ezer Ft-os fix tételeket esetlegesen lehet megemelni) is jogszerűségi aggályokat vet fel.

Beadványuk alapján – az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (Obtv.) 17. § (1) bekezdése alapján – vizsgálatot folytattunk le. Tanulmányoztuk a támogatási szerződésekre vonatkozó polgármesteri előterjesztést, a 2011. január 19-ei képviselő-testületi ülés jegyzőkönyvének az ügyben releváns kivonatát, a támogatási szerződések tervezetét, a JRÖ 05/2011. (II.02.) számú határozatával elfogadott, illetve az ezzel összefüggő – a helyi önkormányzat és a JRÖ által kötött – „fenntartási és használati” szerződést. Figyelembe vettük a nemzetiségi önkormányzatok és a JRÖ elnökének az ügygel kapcsolatos szóbeli kiegészítéseit is.

Megállapításainkról az alábbiakban tájékoztatom.

A konkrét ügytől részben elvonatkoztatva, a megkülönböztetés jogellenességét aszerint kell megítélni, hogy alapjog vagy annak nem minősülő egyéb jog korlátozásáról van-e szó.

„Az alapjogok korlátozásának e jogok lényeges tartalma a határa: az Alkotmány 8. § (2) bekezdése kimondja, hogy alapvető jog lényeges tartalmát törvény sem korlátozhatja. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint valamely alapjog lényeges tartalmát az a korlátozás sérti, amely - valamely más alapvető jog vagy alkotmányos cél érdekében - nem

elkerülhetetlenül szükséges, továbbá, ha szükséges is, a korlátozás által okozott jogsérelem az elérni kívánt célhoz képest aránytalan. [6/1998. (III. 11.) AB határozat]

„Az alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozó, személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság általános személyiségi jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes” [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, 62/2009. (VI.16.) AB határozat.]

A helyi önkormányzatok a kisebbségi önkormányzatoknak címzett támogatás nyújtására nem kötelesek, másfelől a kisebbségi önkormányzatok a helyi önkormányzatoktól ezt nem alanyi jogon kérhetik. A helyi önkormányzatok tehát diszkrecionális jogkörben adnak vagy nem adnak közvetlen pénzügyi segítséget a kisebbségi önkormányzatok működéséhez. Az esetleges támogatás csak közvetlen kapcsolható az egyenlő méltóság és az önkormányzás alapvető jogához. Az Alkotmánybíróság (AB) idézett határozatai alapján tehát **a jogilag egyenlő kisebbségi önkormányzatok azonos méltóságát, illetve az önkormányzáshoz való jogát a közpénzből biztosított eltérő mértékű helyi önkormányzati támogatás nem sérti, ha a megkülönböztetés nem önkényes.**

A rendelkezésünkre bocsátott iratok és nyilatkozatok alapján megállapítható, hogy a helyi önkormányzat az előterjesztésben nemzetiségi önkormányzatonkénti 600 ezer Ft-os támogatási tervet 200 ezerre csökkentette. Ugyanakkor látható az is, hogy a nemzetiségi önkormányzatok számára pályázati alapon (ami a támogatás egyik jogszerű formája) mégiscsak elérhetővé tette az eredetileg tervezett összeget. Polgármester Úr rámutatott arra is, hogy a józsefvárosi önkormányzatok a kisebbségi közügyek ellátása terén rendkívül eltérő aktivitást mutatnak. Ezen összefüggésben, Ön ugyan a JRÖ privilegizált helyzetét alapvetően a roma önkormányzat által képviselt kisebbségi közösség létszámával magyarázta, de a kulturális rendezvények szervezésében és más kisebbségi közügyek ellátása terén megmutakozó aktivitására is utalt. („A roma kisebbségi önkormányzat már csak létszámát és érintettjeit tekintve is Józsefvárosban jóval hangsúlyosabban jelenik meg, mint akár a ruszin, vagy az örmény, vagy bármelyik másik.”)

Tény, hogy a nemzetiségi önkormányzatok között is fennálló, hangsúlyozott különbség ellenére azonos mértékű támogatást kaptak, amit valamennyien egyaránt pályázati úton egészíthetnek ki, miközben a JRÖ 5,6-szer annyi közvetlen támogatáshoz jutott, mint az összes többi együttvéve, pályázati lehetőség (és kényszer) nélkül. (Megjegyzendő, hogy a pályázati rendszer jelenleg – vizsgálatom lezárásáig, a JRÖ elnökétől kapott tájékoztatás szerint – nem érhető el.)

A különbségtétel jogszerűségének a kérdése tehát két szinten is felvethető, a támogatások önkényes mivolta azonban már a rendelkezésekre bocsátott iratok alapján sem állapítható meg. Továbbá, a helyi önkormányzat által a támogatási szisztéma kialakításakor alkalmazott konzekvens szempontrendszer, illetve e szempontok súlyozásának a bizonytalanságát a JRÖ elnöke azzal tompította, hogy a JRÖ által végzett sokoldalú kulturális tevékenységről, a helyi, nagyjából hátrányos helyzetű cigány közösség érdekében végzett közvetítő-közbenjáró, szociális jellegű tevékenységről, illetve a cigányzenészek közfoglalkoztatásában betöltött koordináló munkájáról számolt be.

Azt mindenki elismeri, hogy a józsefvárosi cigány kisebbségi közösség és a nemzetiségi közösségek nagysága jelentősen eltér, az is elismert (de legalábbis nem vitatott) tény, hogy az egyes nemzetiségi önkormányzatoknak egymáshoz, illetve a JRÖ-höz viszonyított aktivitásában is számottevő különbség mutatható ki. A megkülönböztetés pénzben mérhető mértéke (ha a döntés nem önkényes, és az adott helyzet ilyen) nem jogi, hanem politikai felelősség körébe tartozó kérdés, amivel kapcsolatban a kisebbségi ombudsmannak [az Obtv. 5. § (4) bekezdése alapján] hivatalos álláspontja nem lehet.

Mindenesetre, a konfliktusra lehetőséget adó hasonló helyzeteket érdemes elkerülni. Javaslom, hogy amennyiben a helyi önkormányzat a kisebbségi közügyek ellátásának eltérő intenzitására, illetve a kisebbségi kulturális rendezvények által elért közönség számára alapozva jelentősen eltérő támogatási mértékkel – az önkényesség kérdését is felvető – különbséget tesz a kisebbségi önkormányzatok között, akkor a mérlegelés szempontrendszerét és tárgyilagos voltát tegye teljesen egyértelművé, láthatóvá – tételesen nevesítve – minden érintett számára.

Munkájához sok sikert kívánva, kérem, szíveskedjék levelünket az önkormányzat képviselő-testülete elé terjeszteni, és a testületnek a vizsgálatunkkal kapcsolatban kialakított érdemi álláspontjáról tájékoztatni.

Budapest, 2011. június 3.

Tisztelettel:

Dr. Kállai Ernő
a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok
országgyűlési biztosa megbízásából

Dr. László Boglárka
Főosztályvezető

A kiadmány hitelül:

Ma
Dr. Magicz András

Varjú Gabriella
Dr. Varjú Gabriella